

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Stella Benedictina Sive Regula Sanctissimi Patris Nostri Benedicti

Meyenschein, Benedikt

Hildesii, 1725

VD18 10311831

LV. De vestiariis & calceariis Fratrum. Non color aut vestis Monachum
conturbet agrestis; Serica non quærat, vilia quæque ferat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65028)

f) *Talis enim contristatio indicat affectum proprietarium habendi aliquid sine licentia, quamvis reipsa haberi non possit.*

7. APRIL. 7. AUG. 7. DECEMB.

CAPUT LV.

De Vestiariis & Calceariis a Fratrum.

Vestimenta Fratribus secundum locorum qualitatem, ubi habitant, vel aerum temperiem dentur; quia in frigidis regionibus amplius indigetur, in calidis vero minus. Hæc ergo consideratio penes Abbatem est. Nos tamen mediocribus *b* locis sufficere credimus Monachis per singulos cucullam *c* & tunicam *d*; cucullam in hyeme villosam *e*, in æstate puram *f* aut vetustam: & scapulare *g* propter opera: indumenta pedum pedules *h* & caligas *i*. De quarum rerum omnium colore *l* aut grossitudine *m* non causentur *n* Monachi; sed quales inveniri possunt in provinciâ, quâ habitant, aut quod vilius comparari potest *o*.

est o. Abbas autem de mensurâ provideat, ut non sint curta ipsa vestimenta utentibus eis, sed mensurata. Accipientes nova, vetera semper reddant in præsentî p, reponenda in vestiario q propter pauperes. Sufficit enim Monacho duas tunicas & duas cucullas habere, propter noctes, & propter lavare r ipsas res. Jam quod suprâ fuerit, superfluum est, & amputari s debet. Et pedules, & quodcunque est vetustum, reddant, dum accipiunt novum. Femoralia t hi, qui in viam diriguntur, de vestiario accipiant; quæ revertentes lota ibidem restituant. Et cucullæ & tunicæ sint aliquantò his, quas habere soliti sunt, modicè meliores: quas exeuntes in viam accipiant de vestiario, & revertentes restituant.

a) *Id est, vestimentis & calceamentis. Ex Ulpiano &c.*

b) *Sive in locis mediocriter calidis.*

c) *Usurpatur in gen. fam. à Jure Pontificio, B. Hieron. &c. Esto magis latinè dicatur cucullus. Non tantùm capitis, ut hodie-*
dum,

dum, sed totius corporis indumentum fuit, idemque, quod modò floccus. Ex B. Hildegarde, Turrecrem. &c. Est symbolum innocentiae & simplicitatis puerilis, itémque oculi continentis & mortificati.

d) Olim erat vestis sinè manicis, prout etiam híc accipitur à Guidone Juvenale. Alii communiter sumunt pro togá manicatâ, defluente ad pedes, juxta Clementinam circumquaque clausâ, nec supernè caputiatâ, & strictiore, quàm sit floccus. Est figura Crucis Christi, & togæ ejus inconsutilis, symboli charitatis.

e) Id est secundùm Turrecr. de panno rudiori, non tonso aut raso; vel etiam suffultam pellibus. Quales pelliceas habuère non tantùm Adam & Prophetæ, sed & veteres Monachi, ipsèque S. P. N. à pastoribus inter fruteta repertus, & eapropter bestia creditus. In Vitâ cap. I.

Ex f) Seu defloccatam, aut villis carentem.

g) Sic dictum à scapulis, quas tegit. Fuit olim instar tunicæ brevioris, vel parvas vel nullas habentis manicas, semper autem assutum caputium. Postmodum verò continuus ejusdem usus ac longitudo propter

- pter honestatem ità sensim invaluit, ut non in labore tantum sed etiam extra loco cuculla seu flocci, principalis aliàs habitus, assumi cœperit. Mysticè denotat, non licere excutere collum de sub jugo Regula.
- h) Secundâ longâ ex Ricciolo & aliis, perinde ut in edulis, curulis &c. Apud Scriptores Monasticos passim gen. mascul. Alii in gen. neutro dicunt pedulia, id est, pertinentia ad pedes. Quidam accipiunt pro tibialibus, Smaragd. pro calceis, Turrecr. pro parte caligarum, Bern. Cassinensis, Nigronus &c. communius pro soccis è corio vel lanâ, aut etiam lino.
- i) Quidam accipiunt pro braccis, sed male; cum S. P. expressè dicat esse indumenta pedum: Smaragd. pro soccis, alii pro tibialibus. Probabilius sunt genus calceamenti [quo passim depictos videmus Apostolos] non habens corium supra pedem. Ex Glossâ in c. 12. Actor. Apostolorum. Videri fusiùs potest Nigronus.
- l) Hinc congregationes sub Regulâ nostrâ institutæ varios assumpsere colores: Nos verò, ajunt Cassinenses, colorem nigrum, quo & S. P. N. usus legitur. Hic color est

est signum luctus, poenitentiae, mortificationis, humilitatis, ac stabilis perseverantiae, jugem mortis memoriam ingerens, & Benedictinis adeo familiaris, ut ultra mille annos Nigrorum Monachorum nomine designentur.

m) Nam qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt. *Matth. II.*

n) Sive conquerantur, vel per allatas causas contendant.

o) Subaudi ex prioribus, hoc detur vel sufficiat.

p) Ob eorum quippe retentionem Religiosum quendam apparuisse post mortem cum adustis tibiis, legitur apud S. Antoninum.

q) Hic & in seqq. idem est, quod cella vestiaria, aut repositorium vestium, ex Plinio &c.

r) Seu lavandum. Ita fecerunt olim Monachi omnes, & multi etiam sancti Abbates ex humilitate.

s) Metaphora pro tolli.

t) Quae modo braccæ vel caligæ vulgo nominantur. Indulta hæc sunt à S. P. pro itinere, sed domi negata juxta B. Hildeg. Perez & alios, paucis exceptis: idque tum propter morem id temporis valde communem;

munem; tum in signum simplicitatis puerilis. Postea tamen, crescente praesertim malitiâ, ob verecundiam & necessitatem à plerisque sunt assumpta, ut explicant B. Hildeg. Petrus Venerab. Turrecr. & alii.

8. APRIL. 8. AUG. 8. DECEMB.

Stramenta *a* autem lectorum sufficient
matta b, fagum c, lana d & capitale e. Quæ tamen lecta *f* ab Abbate frequenter scrutanda sunt propter opus peculiare *g*, nè inveniatur: & si cui *h* inventum fuerit, quod ab Abbate non acceperit, gravissimæ disciplinæ subjaceat. Et ut hoc vitium peculiare *i* radicitus amputetur, dentur ab Abbate omnia, quæ sunt necessaria: id est, cuculla & tunica, pedules & caligæ, bracile *l*, cultellus, graphium, acus *m*, mappula *n*, tabulæ, ut omnis auferatur necessitatis excusatio. A quo tamen Abbate semper consideretur illa sententia Actuum Apostolorum *o*: quia dabatur singulis, prout cuique opus erat. Ità ergo & Abbas consideret infirmitatem indigentium, non malam voluntatem invidentium.

In

In omnibus tamen iudiciis suis Dei retributionem cogitet.

- a) Non sumuntur hic pro stramine, sed pro iis, quæ spondæ insternuntur.
- b) Aliàs matra. Est teges inferior lecti, factus ex junco aut stramine.
- c) Scriptoribus latinis est indumentum militare; Monasticis verò tegumentum villosum præcipuè pro ægrotantibus; B. Hildegardi saccus quidam de grosso lino aut canabe factus, & stramento [vel fæno aut paleis juxta Bern. Cassinensem] repletus, ac super mattam positus.
- d) Quam Varro deducit à lanâ, Perottus à græco verbo κλαινω, latinè tepefacio, est genus vestis duplicatæ & villosæ, quod de hyeme cæteris vestimentis superinduebatur. Unde hic accipitur pro stragulâ lecti, quâ corpus supernè tegitur.
- e) Vox minùs latina, accepta pro pulvinari.
- f) Lectum pro lectus, invenitur apud Ulpianum &c.
- g) Id est, sinè benedictione habitum.
- h) Id est, si apud aliquem.
- i) Alii legunt peculiaris seu proprietatis.

l) Vox

l) *Vox minùs usitata, ideóque dubia quantitatís: ex regulá tamen generali de substantivis neutris in ile secunda est prolonganda, ùt in equile, mantile, sedile &c. Porrò S. Hildegardis legit brachiale, Boërius brachile, volúntque esse Zonam, à quâ braccæ & caligæ dependent. Menardus ex Regulá Magistri probat esse cingulum. Sed posito, quòd Benedictinis, ut notatum lect. præced. in fine, domi negata fuerint femoralia, quæ pertingunt usque ad genua, brachile meliùs accipitur pro subligaculo tegente solas partes pudendas, vel à græco βραχὺ breve, vel per diminutionem à braccâ.*

m) *Pro reficiendis vestimentis.*

n) *Seu strophium vel sudarium, ex B. Hildeg. Alcuino, Turrecr. &c. communiter præter Perez. qui sinè interpunctione legens, mappula tabulæ, accipit pro lintheo strato super mensam, itémque illo, quod passim gallico vocabulo Serviette nominatur. Cætera patent ex notatis lect. præcedent. & c. 33. o.) Cap. 2. & 4.*

9. APRIL.